

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

nian piano performing and educational repertoire]. *Youth & market*. № 11–12 (219–220). pp. 100–105. [in Ukrainian].

2. Hrynychuk, I. (2024). Ukrayinskyi pisennyi repertur yak chynnyk samoidentyfikatsiyi ta samoaktualizatsiyi [Ukrainian song repertoire as a factor of self-identification and self-actualization]. *Art and Education*. No. 3 (113). pp. 51–56. [in Ukrainian].

3. Hrynychuk, I. & Bankovskiy, A. (2021). Instrumentalna muzyka ukrayinskykh kompozytoriv: stylovyi ta repertuaruyy aspekty [Instrumental music of Ukrainian composers: stylistic and repertoire aspects]. *New Pedagogical Thought*. No. 2 (106). pp. 148–152. [in Ukrainian].

4. Hrynychuk, I. & Kril, M. (2024). Muzychni proyekty dlya shkolnyariv riznovikovykh hrup: z metodychnoho i tvorchoho dosvidu [Musical projects for schoolchildren of different age groups: from methodical and creative expe-

rience]. *Art and Education*. No. 4 (114). pp. 51–56. [in Ukrainian].

5. Komarovska, O. (2024). Mystetska osvita i formuvannya ukrayinskosti myslennya yak zhytlyeva potreba ukrayintsiv [Art education and the formation of Ukrainian thinking as a vital need of Ukrainians]. *Mystetstvo yak kulturno-osvitniy brend: problemy i priorityty rozvytku* : zbirnyk materialiv I Mizhnarodnoho sympoziumu, prysvyachenoho 70-richchyu chlenstva Ukrayiny v YUNESKO (24–26 kvitnya 2024 roku, m. Chernivtsi). – Art as a Cultural and Educational Brand: Problems and Priorities of Development: Collection of Materials of the 1st International Symposium Dedicated to the 70th Anniversary of Ukraine’s Membership in UNESCO (April 24–26, 2024, Chernivtsi). (Ed.). I.I. Boychuk. Chernivtsi, pp. 474–478. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 17.12.2024

УДК 378.015.31.091.33:[316.77:004.77]:61-057.87]-025.13

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.316622>

Олена Мурзіна, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики
Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

У статті теоретично обґрунтовано та розроблено модель формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті, розкрито сутність понять “модель” і “модельовання”. Визначення суті та структури медіакомпетентності майбутніх лікарів, аналіз дослідження їхньої медіакомпетентності, врахування особливостей соціуму та чинників, які впливають на її формування у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті дали змогу змодельовати педагогічний процес і структурувати його за етапами (теоретико-методологічний, змістовно-процесуальний, критеріально-результативний).

Ключові слова: модель; модельовання; медіа компетентність; медіакомпетентність лікаря; доклінічна професійна підготовка.

Рис. 1. Літ. 9.

Olena Murzina, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Medical Physics, Biophysics and Higher Mathematics Department,
Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University

THE MODEL OF FORMATION OF MEDIA COMPETENCE OF FUTURE DOCTORS IN THE PROCESS OF PRECLINICAL PROFESSIONAL TRAINING AT THE MEDICAL UNIVERSITY

The article theoretically substantiates and develops the model for the formation of media competence of future doctors in the process of preclinical professional training at the medical university, the meaning of the concepts “model” and “modeling” is revealed. In this research, it is modelled the pedagogical process and its structure by stages (theoretical-methodological, content-procedural, criterion-resultative) taking into account the content and the structure of the media competence of future doctors, study analysis of their media competence, the society peculiarities and the factors that influence media competence formation in the process of preclinical professional training at the medical university.

The theoretical and methodological part reflects the main idea of the content and the main points outlined by the implementation program that provides a more productive approach to understanding the content and contributes to the formation of a certain type of thinking among future doctors. The main principles of training of future doctors and the structure of a doctor’s media competence are presented, the main approaches to the formation of media competence of future doctors in the process of preclinical professional training are considered.

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

The content-procedural part reflects the psychological-pedagogical conditions and media environment of the university, it reveals and illustrates ways to solve the problem, demonstrates the process of given transformations, including classroom and extracurricular work, forms, methods, technologies and means of their implementation.

The criterion-resultative part describes the monitoring of the level of formation of media competence of future doctors in the process of preclinical professional training at the medical university. It gives the analysis of research and experiment and represents relations of goals and tasks based on the results of the experiment. It states the range of problems that require further research.

The proposed model is designed to ensure the continuity of the system process of forming media competence of future doctors in the process of preclinical professional training at the medical university.

Keywords: model; modeling; media competence; doctor's media competence; preclinical professional training.

Постановка проблеми. Сьогодні повсякденне життя характеризується бурхливим розвитком медіа – телебачення, соціальні мережі, радіо тощо. Потік медіаінформації формує світогляд особистості, сприяє розвитку власної точки зору та впливає на професійне зростання. Інформаційні технології стали важливим елементом професійної й освітньої взаємодії особистості, тому в сучасному світі людина вже не уявляє свого життя без медіазасобів.

Інтерпретувати медіа та використовувати на практиці навички й уміння роботи із сучасними інформаційними технологіями зможе тільки медіакомпетентна особистість, як стверджують Ю. Ключев та В. Познін. Також вони відзначають, що медіакомпетентність – це наявність високого рівня оволодіння медіазасобами та медіатехнологіями [2].

Як наголошує Т. Пономаренко, медіакомпетентність особистості є не лише результатом медіаосвіти, а виступає, з одного боку, як якість особистості, а з іншого – як система вимог до певного виду соціальної поведінки в медіапросторі [8]. Інші науковці, зокрема А. Литвин та В. Робак, уважають, що медіакомпетентність передусім включає здатність до критичного мислення, вміння складати власні незалежні судження і приймати компетентні рішення у відповідь на інформацію, передану каналами масової комунікації. Медіакомпетентність особистості – це готовність використовувати сукупність знань, умінь, навичок, які сприяють добору, використанню, критичному аналізу, оцінюванню, створенню й передачі медіаповідомлень у різних видах, формах і жанрах, аналізу складних процесів функціонування медіа в соціумі [1].

Аналіз наукових досліджень дає підставу стверджувати, що медіакомпетентність – це результат медіаосвіти, який сприяє активному використанню інформаційно-освітнього середовища (телебачення, радіо, відео, преси, Інтернету) та є якістю медіаграмотної особистості. Медіакомпетентність формує культуру спілкування, розвиває творчі, комунікативні здібності, критичне мислення, вміння сприймати, інтерпретувати, аналізувати й оцінювати медіатексти, навчати різних форм самовираження за допомогою медіатехнологій.

Мета статті – теоретично обґрунтувати та розробити модель формування медіакомпетентності

майбутніх лікарів у процесі професійної підготовки в медичному університеті.

Результати дослідження. Передовсім розглянемо загальні принципи моделювання загалом та педагогічне моделювання зокрема. У науковій літературі існує чимало підходів до категоризації педагогічного моделювання, що виступає “вищою і особливою формою наочності, засобом упорядкування інформації, що дозволяє більш глибоко розкрити сутність того явища, яке вивчається” [5].

У філософії під моделлю розуміється “аналог певного фрагмента природної або соціальної реальності, продукту людської культури, концептуально-теоретичної освіти і т. п. – оригіналу моделі. З гносеологічної точки зору модель – це “представник”, “замінник” оригіналу в пізнанні і практиці” [10]. Отже, можна вважати, що будь-яка модель є ідеалізацією реальності, яка відображає її, але не повною мірою. Що більше специфічних чинників враховано в моделі, то ближчою вона буде до дійсності.

Модель (від латинської назви *modulus* – міра, мірило, зразок) – навчальні посібники, які є умовним образом (зображення, схема, опис тощо) якогось об’єкта (або систем об’єктів), який зберігає зовнішню схожість і пропорції частин [6].

Тому модель ми розглядаємо як систему, яка відтворює сутність та найважливіші якості оригіналу і призначена для його дослідження. Н. Нічкало вважає, що в моделюванні системи необхідно зважати на те, що вона складається на основі єдності мети, завдань, різноманітних видів діяльності, організаційних форм, критеріїв функціонування як системи загалом, так і окремих її підсистем [4].

Поняття “моделювання” пов’язане з процесом проектувальної діяльності, де під “педагогічним проектуванням” розуміють попередню розробку загальної концепції і основних деталей майбутньої професійної діяльності, відображають цільовий характер її компонентів. Моделювання як найбільш поширений метод дослідження об’єктів різної природи, зокрема й складної соціальної системи, як метод наукового пізнання застосовується в педагогіці.

На думку О. Савченко, “Моделювання – це метод дослідження об’єктів на їх моделях-аналогах; побудова і вивчення моделей реально існуючих предметів і явищ і тих, що спеціально сконструйовано” [7].

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

вани; у навчанні моделі розуміють як зміст, що треба засвоїти, як засіб засвоєння” [9].

Моделювання широко застосовується в педагогічній науці, а саме: моделюється як зміст освіти, так і навчальна діяльність. Наукові моделі використовуються як апарати викладання конкретних навчальних дисциплін. Необхідність застосування методики моделювання пов'язана із загальним методом наукового пізнання і зумовлена психолого-педагогічними основами. Моделювання виступає також у ролі навчального засобу, способу узагальнення навчального матеріалу і подання його у стислому вигляді. Крім того, моделювання застосовується для логічного впорядкування навчального матеріалу, побудови семантичних схем, подання навчальної інформації в наочній формі.

Розроблена нами модель формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки є динамічною системою, яка відображає цей процес і має кінцевою метою досягнення високої медіакомпетентності здобувачів освіти. Означену модель розглядаємо як систему взаємопов'язаних елементів: мети, завдань, підходів і принципів, структурних компонентів, змісту, форм, методів, технологій, результату, а також критеріїв та показників рівнів сформованості медіакомпетентності майбутніх лікарів на етапі доклінічної професійної підготовки у медичному університеті.

При побудові моделі формування медіакомпетентності майбутніх лікарів на етапі доклінічної професійної підготовки у медичному університеті опиралися на пріоритетні у сучасних умовах педагогічної науки методологічні підходи. Методологічним підґрунтям побудови ефективної моделі розглядаємо положення: системного, аксіологічного, акмеологічного, діяльнісного, міждисциплінарного та компетентнісного підходів.

Процес формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті базується на врахуванні принципів: науковості, інноваційності, інформатизації, цифровізації, технологізації, самостійності, розвитку творчого потенціалу, креативності, критичного мислення, аналітичності, мотивації та системності що розкривають сутність компонентів у структурі медіакомпетентності.

Ми виходимо з того, що формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі навчально-професійної та навчально-дослідницької діяльності не може бути забезпечене на належному рівні реалізацією тільки змісту курсу спеціальних дисциплін. У зв'язку з цим виникла необхідність організації цілеспрямованих багатоступеневих технологічних впливів на здобувачів освіти, що ґрунтуються на принципах, формах, методах і засобах навчання, які реалізуються у певному педагогічно-

му навчально-професійному середовищі, забезпечуючи формування медіакомпетентності майбутніх лікарів.

Запропонована нами модель, як і будь яка інша, характеризується складом (сукупністю елементів), структурою (зв'язки між елементами) і має такі блоки (див. Рис. 1):

- теоретико-методологічний;
- змістово-процесуальний;
- критеріально-результативний.

Розкриємо їх зміст.

Теоретико-методологічний блок включає:

- мету щодо формування медіакомпетентності майбутніх лікарів на етапі доклінічної підготовки у медичному університеті;

- обґрунтування методологічних підходів до реалізації цього процесу;

- обґрунтування інструментарію експериментального дослідження, а саме: визначення досліджуваних понять (медіа, медіаграмотність, цифровізація, медіасередовище, медіатехнології, медіа-продукт), вибір і обґрунтування методик дослідження, розробку анкет;

- загальні принципи підготовки (системності, науковості, інноваційності, інформатизації, цифровізації, технологізації, самостійності, креативності);

- обґрунтування структури медіакомпетентності лікаря;

- дослідження сучасного стану сформованості медіакомпетентності майбутніх лікарів на етапі доклінічної професійної підготовки у медичному університеті.

Досягнення мети, виконання завдань і реалізація змісту формування медіакомпетентності майбутніх лікарів на етапі доклінічної професійної підготовки у медичному університеті реалізовано за допомогою сукупності методів, засобів і форм, які є складниками різноманітних особистісно зорієнтованих медіатехнологій діяльності лікаря.

Мета спрямована на здобуття належного рівня формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки у медичному університеті, що надасть їм можливість ефективніше виконувати професійні обов'язки.

Конкретизуючи мету, ми виділили такі *завдання*:

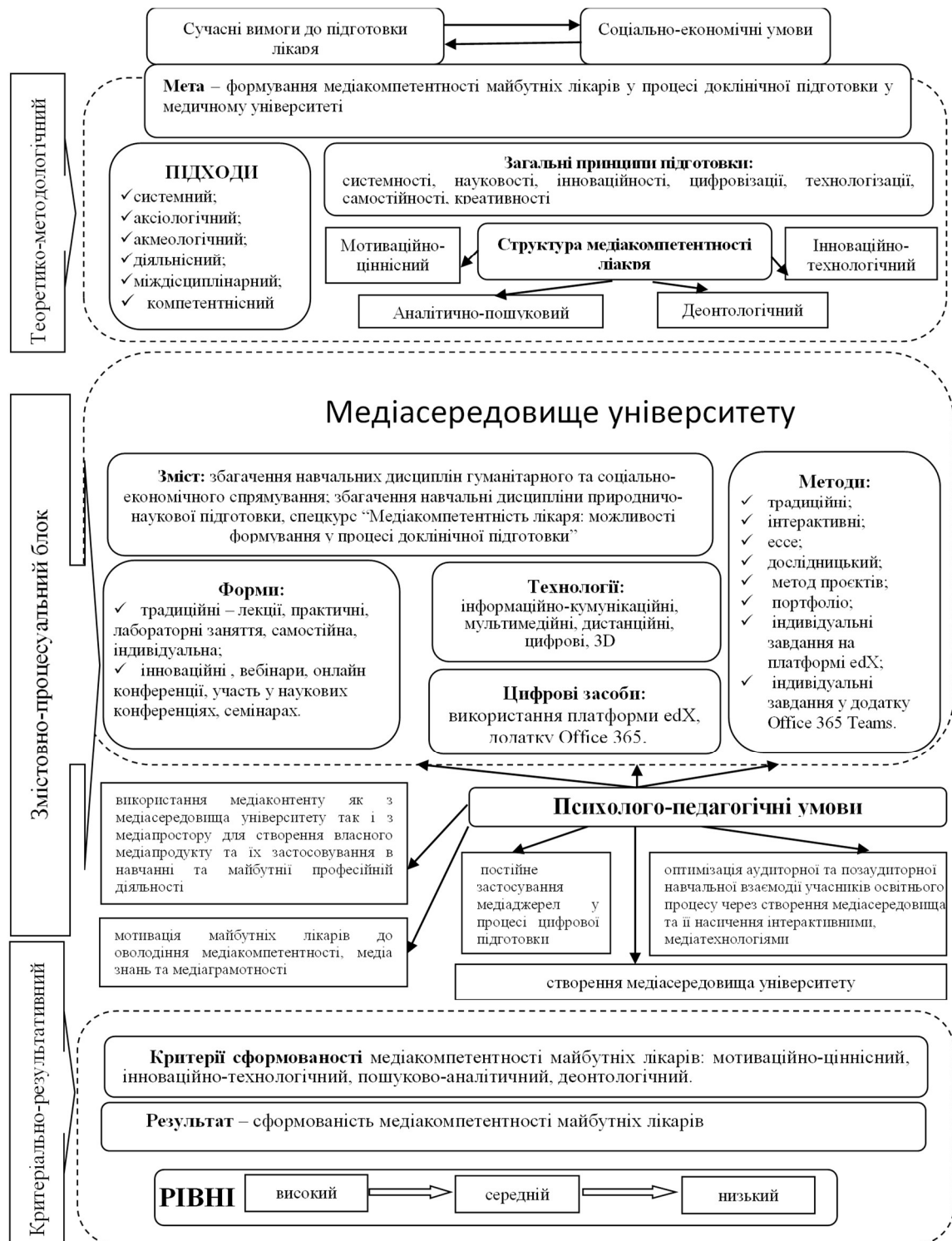
1) мотивувати майбутніх лікарів до формування медіакомпетентності на етапі доклінічної професійної підготовки у медичному університеті;

2) виявити сукупність психолого-педагогічних умов формування медіакомпетентності майбутніх лікарів;

3) обґрунтувати й описати критерії, показники та рівні сформованості медіакомпетентності майбутніх лікарів;

4) експериментально довести ефективність моделі формування медіакомпетентності майбутніх лікарів.

**МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ
У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Рис. 1. Модель формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки у медичному університеті

Джерело: розроблено самостійно

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Одне з положень, яке сприяє досягненню поставленої мети, полягає у застосуванні методологічних підходів – системного, аксіологічного, акмеологічного, діяльнісного, міждисциплінарного та компетентнісного.

Навчаючись у медичному університеті, більшість студентів зацікавлені не тільки в отриманні диплома, а й у нових знаннях, розвитку творчих здібностей, критичного мислення тощо. У зв'язку з цим проблема впровадження медіаосвіти в традиційний освітній процес медичного університету, так само як і формування медіакомпетентності майбутніх лікарів, є важливою і значущою.

Підготовка медіакомпетентного лікаря, який прагне до професійного саморозвитку – важливе завдання, і його розв'язання можливе за умов відповідної підготовки у медичному університеті. Зростання інтересу до проблеми медіаосвіти та професійного саморозвитку зумовлене одним із напрямів реалізації компетентнісного підходу, до якого відносимо технології формування умінь роботи з медіаінформацією: орієнтація в медіасередовищі, пошук та інтерпретація необхідної медіаінформації, усвідомлення медіа в суспільстві.

На нашу думку, зазначені підходи взаємозалежні та мають рівноцінний вплив на процес формування медіакомпетентності майбутніх лікарів на етапі доклінічної підготовки у медичному університеті.

Уважаємо доцільним виділити загальні принципи: науковості, інноваційності, цифровізації, технологізації, самостійності, розвитку творчого потенціалу, креативності, критичного мислення, аналітичності, мотивації та системності.

У цьому блоці було створено й обґрунтовано структуру медіакомпетентності лікаря і визначено її як сукупність взаємопов'язаних компонентів, як то: мотиваційно-ціннісного, пошуково-аналітичного, інноваційно-технологічного та деонтологічного [2]. Компоненти доповнюють один одного, і кожен виконує свою функцію щодо формування медіакомпетентності як цілісної професійної якості лікаря.

Для оцінки ефективності формування медіакомпетентності майбутніх лікарів на етапі доклінічної професійної підготовки розроблені критерії, назва яких відповідає назві компонентів, а саме: мотиваційно-ціннісний, інноваційно-технологічний, пошуково-аналітичний та деонтологічний. Відповідно до розроблених критеріїв та показників виокремлено і схарактеризовано три рівні: творчий, середній, низький.

Розкриємо зміст змістово-процесуального блоку. У плані формування медіакомпетентності майбутніх лікарів передбачаються специфічні напрями, що включають вивчення методів і форм медіаосвіти аудиторії і використання отриманих знань і умінь у сфері медіа в процесі навчання.

Оволодіння студентами медіаосвітніми вміннями передовсім пов'язане із новими можливостями, яким сприяє поширення різноманітних видів медіа. Безсумнівно, передбачаються і традиційні медіаосвітні завдання, які, крім творчих здібностей, мислення, уяви, фантазії, також допомагають удосконалити сприйняття і аналіз медіатекстів, створених професіоналами.

Ми використали методику розробки й захисту проєктів із проблеми формування медіакомпетентності лікаря; проведення циклу медіамайстеря; запровадження індивідуальних планів навчання з метою формування медіакомпетентності майбутніх лікарів (реалізації інтересів студентів, створення можливості для самореалізації); участь студентів у науково-дослідницькій роботі, конкурсах, розширення мережі гуртків, клубів, студій з урахуванням інтересів та здібностей студентів; організація постійно діючого проблемного семінару “Медіакомпетентність лікаря: можливості формування у процесі доклінічної підготовки”. Перевірили ефективність визначених нами психолого-педагогічних умов формування медіакомпетентності майбутніх лікарів.

Змістово-процесуальний блок передбачає розв'язання таких основних завдань формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної підготовки в медичному університеті:

- створення сприятливих психолого-педагогічних умов;
- включення студента до різноманітних видів освітньої діяльності;
- активізація внутрішніх спонукальних сил, актуалізація знань і досвіду засобами медіатехнологій;
- спонукання студентів до рефлексивного підходу щодо оцінювання медіаінформації.

Щодо дидактичного, методичного й організаційного наповнення другого блоку моделі були розроблені мета, зміст та методи, які запроваджувалися через дисципліни гуманітарного та природничо-наукового циклу і курсу за вибором у межах формувального експерименту.

Формування медіакомпетентності майбутніх лікарів включає в себе аудиторну та позааудиторну роботу, застосування відповідних форм, методів, технологій і засобів.

Третій, критеріально-результативний блок – передбачає проведення моніторингу рівня сформованості медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної підготовки в медичному університеті, аналіз дослідницько-експериментальної роботи; визначення співвідношення мети й завдань за результатами експерименту і виявлення кола проблем, які потребують подальшого дослідження.

Метою результативного етапу є корекція процесу формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної підготовки в медич-

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

ному університеті. Вона передбачає розв'язання таких основних завдань:

- внесення змін до освітнього процесу; добір засобів, форм, необхідних методів навчання;
- оцінювання результатів навчання.

В основу формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної підготовки в медичному університеті покладена розроблена модель. При цьому ми виходимо з того, що модель – це така організація освітнього процесу, при якій ставиться у вигляді мети і шляхом використання певних видів, форм, методів навчання, оперування однотипним змістом досягається конкретний потенційно відтворений результат; це чітко організована та продумана спільна діяльність викладача і студентів, що включає планування, організацію, аналіз, підбиття підсумків.

Оскільки ми визначили, що медіакомпетентність складається з таких компонентів, як: мотиваційно-ціннісний, інноваційно-технологічний, деонтологічний, аналітично-пошуковий, то рівень її розвитку характеризується рівнем розвитку кожного компонента, що визначається мотиваційно-ціннісним, інноваційно-технологічним, деонтологічним, аналітично-пошуковим критеріями. Кожен обраний критерій має три рівні: високий, середній та низький рівні, що встановлюється за допомогою діагностичних методик. Якщо він середній або високий, то мета моделі медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті досягнута.

Висновки. Отже, нами розроблена й обґрунтована модель формування медіакомпетентності майбутніх лікарів у процесі доклінічної професійної підготовки в медичному університеті, яка містить в собі: мету, методологічні підходи, структуру медіакомпетентності лікаря, загальні принципи підготовки, зміст, форми, методи, технології, цифрові засоби, а також психолого-педагогічні умови.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у впровадженні розробленої моделі в освітній процес закладів вищої медичної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Литвин А.В., Робак В.Є. Завдання медіаосвіти в підготовці фахівців. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка.* 2013. № 3. С. 31–37.
2. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / упоряд. : В.Ф. Іванов, О.В. Волощенко ; за наук. ред. В.В. Різуна. Київ : Центр вільної преси, 2012. 352 с.
3. Мурзіна О. Суть, зміст та структура медіакомпетентності лікаря. *Неперервна професійна освіта: теорія та практика.* 2021. Вип. № 1 (66). С. 21–29.

4. Ничкало Н.Г. Розвиток в Україні досліджень по проблемам і професійної освіти на рубежі століть. Київ : Наук. світ, 2004. 67 с.

5. Осадченко І. Термінологічний аналіз дидактичних категорій: “система”, “вид”, “тип”, “модель”, “технологія”. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету Павла Тичини.* 2010. С. 217–222.

6. Педагогічний словник / за ред. С.У. Гончаренка. Київ : Педагогічна думка, 2001. 514 с.

7. Пономаренко Т.І. Психологічні чинники розвитку комунікативної компетентності майбутніх психологів у просторі : дис. ... д-ра психол. наук / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2022. 281 с.

8. Савченко О.Я. Наукові проблеми стандартизації змісту освіти в основній і старшій школі. *Освіта країни.* 2003. № 30. С. 4–5.

9. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія / за ред. В. І. Шинкарука. Київ : Абрис, 2002. 742 с.

REFERENCES

1. Lytvyn, A.V. & Robak, V.Ye. (2013). Zavadnania mediaosvity v pidhotovtsi fakhivtsiv [The tasks of media education in the training of specialists]. *The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: pedagogy*, No. 3, pp. 31–37. [in Ukrainian].
2. Mediaosvita ta mediahramotnist [Media education and media literacy]: textbook / (Eds.). V.F. Ivanov, O.V. Voloshe- niuk; V.V. Rizun. Kyiv, 2012. 352 p. [in Ukrainian].
3. Murzina, O. (2021). Sutj, zmist ta struktura mediakom- petentnosti likarja [The essence, content and structure of a doctor's media competence]. *Continuing professional educa- tion: theory and practice*. No. 1 (66), pp. 21–29. [in Ukrainian].
4. Nychkalo, N.H. (2004). Rozvytok v Ukraini doslidzhen po problemam i profesinoho osvity na rubezhi stolit [De- velopment of research on the problems and professional education in Ukraine at the turn of the century]. Kyiv, 67 p. [in Ukrainian].
5. Osadchenko, I. (2010). Terminolohichni analiz dydak- tychnykh katehorii: “systema”, “vyd”, “typ”, “model”, “tekh- nolohiia” [Terminological analysis of didactic categories: “system”, “species”, “type”, “model”, “technology”]. *Collec- tion of scientific works of Pavlo Tychyna Uman State Peda- gogical University*. pp. 217–222. [in Ukrainian].
6. Pedahohichni slovnyk [Pedagogical dictionary]. (Ed.). S.U. Honcharenko. Kyiv, 2001, 514 p. [in Ukrainian].
7. Ponomarenko, T.I. (2022). Psykholohichni chynnyky rozvytku komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnykh psy- kholohiv u prostori [Psychological factors in the development of communicative competence of future psychologists in space]. *Doctor's thesis*. Kyiv, 281 p. [in Ukrainian].
8. Savchenko, O.Ya. (2003). Naukovi problemy stan- dartyzatsii zmistu osvity v osnovnii i starshii shkoli [Scientific problems of standardizing the content of education in primary and secondary schools]. *Education of the country*, No. 30, pp. 4–5. [in Ukrainian].
9. Filosoфskyi entsyklopedychnyi slovnyk [Philosophical encyclopedic dictionary]. *Encyclopedia*. (Ed.). V.I. Shynkaruk. Kyiv, 2002, 742 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.12.2024

